

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 57 • nr. 11 • december 2021 • € 1,75 • www.sp.nl

STOP SUBSIDIE FOSSIELE BEDRIJVEN • KWISPELENDE THERAPEUT

KOM NAAR DE FAMILIEDAG VAN DE SP

Op zaterdag 19 februari organiseert de SP de familiedag op een bijzondere locatie: Burgers' Zoo in Arnhem. Er is plaats voor maar liefst 2000 SP'ers en hun familie. Met een mooi programma en natuurlijk bekenden als Lilian Marijnissen, Emile Roemer en Agnes Kant. Gedurende de dag is de hele dierentuin vrij te bezoeken, kun je ondertussen speeddaten met SP-Kamerleden, zijn er volop activiteiten voor de kinderen én is er een unieke terugblik op bijna 50 jaar SP in Nederland. En: het is dan 4 weken voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dus tijdens deze familiedag trappen we ook de verkiezingscampagne samen op een spectaculaire wijze af!

Reserveer zo snel mogelijk

Kaartjes zijn €7,50 per persoon – kinderen €5,00. Dat is dus inclusief toegang tot de dierentuin. Kaartjes kunnen nu al gereserveerd worden; de eerste 300 mensen die een kaartje kopen krijgen bovendien een Vroege Vogel verrassingspakket.

We gaan er op dit moment vanuit dat onze familiedag op een veilige manier plaats kan vinden. Mocht het op 19 februari helaas toch niet door kunnen gaan in verband met de dan geldende coronamaatregelen, dan kunnen kaartjes uiteraard worden geretourneerd en wordt je aankoopbedrag teruggestort.

Ga dus meteen naar: [SP.NL/FAMILIEDAG](https://sp.nl/familiedag)

Arend van Dam

Shell verlaat Nederland vanwege dividendbelasting

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas
Xander Topma

Vormgeving
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Maurits Gemmink
Wiebe Kiestra, Karen Veldkamp,
René Veul

Foto omslag
Maurits Gemmink

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten [NL86ZZZ403462460000](https://www.nl86ZZZ403462460000). Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 20,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Psychiatrische hulphond

Liefde op het eerste gezicht

6

Mensen of fossiele bedrijven

Klimaattop en -protest

10

Stop wapenexport

Vredesdag 2021

15

Kloptober

'Uit je bubbel'

22

Onveilige daklozenopvang

'Mensonterend'

26

- 4 Actueel: De beller organiseert sneller
- 25 SP-ondernemersdag: luisteren naar het mkb
- 28 LinksVoor: Kunstenaar Geugi heeft een Frans-Drentse naam
- 29 Linkse denkers: Gerrit Mannoury

- 18, 19, 20, 21 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel
- 32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Onze zorg verdient zoveel beter

De jarenlange uitholling van onze zorg wordt nu voor iedereen zichtbaar. Zorgverleners hadden het al zwaar, maar de zorg is nu echt in crisis. Twintig jaar geleden pleitte Agnes Kant voor meer IC-capaciteit. Helaas gebeurde het tegenovergestelde. Er zijn nu zelfs minder IC-verpleegkundigen dan aan het begin van de coronacrisis. De afgelopen tien jaar zijn er 19 IC's, 16 spoedeisende hulpdiensten, 5 ziekenhuizen en alle verzorgingshuizen gesloten. Zelfs nu nog worden er plannen gemaakt om de zorg verder af te breken en moeten zorginstellingen bezuinigen. De werkdruk van zorgverleners is al jaren te hoog. Door te weinig collega's, een gebrek aan zeggenschap, laag salaris en bureaucratie haakt 40 procent binnen twee jaar na de opleiding alweer af.

Onderzoek laat zien dat de sterfte aan corona hoger ligt in landen met meer marktwerking in hun zorg. Zij blijken slechter in staat om samen te werken. Ook in Nederland zien we hoe slecht de markt voor de zorg is. De overheid kocht met ons belastinggeld miljoenen mondkapjes. Die dreigen nu weggegooid te worden omdat ze niet uitgedeeld mogen worden want dit zou 'de markt verstoren'. Er zijn privéklinieken waar nog 10 procent meer zorg gegeven kan worden, maar vanwege de markt kunnen we deze klinieken niet inzetten voor al die mensen die nu moeten wachten op hun zorg. Intussen maken de farmaceuten miljardenwinsten op de vaccins.

We weten dat verandering mogelijk is. Na vele acties met zorgverleners door het hele land en meer dan tien SP-moties in de Tweede Kamer kwam er eindelijk in september 750 miljoen euro voor een eerste loonsverhoging. Maar dat is lang niet genoeg. Er moet met spoed een opbouwplan voor de zorg komen: stoppen met de markt, samenwerken wordt de norm en zorgverleners krijgen zeggenschap over hun werk. Op naar een Nationaal Zorgfonds.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

TELEFOONTALENTEN

‘DAT SOCIALE ASPECT VIND IK HEEL FIJN’

SP-belteams, landelijk en lokaal, leggen contact. Met leden, toekomstige leden of stemmers. Ranko Toljaga uit Groningen is één van de vrijwilligers uit het landelijke belteam en vertelt hoe de telefoon past binnen een succesvolle strategie.

IN CAMPAGNETIJD en daarbuiten probeer je als SP-afdeling natuurlijk zoveel mogelijk in contact te zijn met mensen. Dat doe je door ze op te zoeken in de buurten, op de markt of online. Sinds een tijdje kan je ook het bellen toevoegen aan dat lijstje. Belteam-vrijwilliger Ranko Toljaga is in 2020 actief geworden voor de SP. Met zijn ervaring als callcenter-medewerker bleek hij al snel een geschikte kandidaat te zijn voor het belteam. Hij zit op dit moment in de ziektewet maar belt zoveel als hij kan: ‘Mensen willen gewoon hun verhaal kwijt. Soms zijn de personen die je aan de telefoon krijgt chagrijnig en hebben ze geen zin, maar bijna altijd vinden ze het leuk dat er interesse voor ze is. Dat sociale aspect vind ik heel fijn.’

Duizenden mensen gebeld

Een voorbeeld van een actie waarbij het bellen erg succesvol is gebleken, is volgens Toljaga de landelijke wooncampagne:

‘We hebben toen enorme hoeveelheden mensen kunnen spreken over problemen met hun woningen en de woningmarkt in het algemeen. Dan spreek je mensen die in conflictsituaties zitten en die al veel brieven hebben gestuurd omdat ze in verschrikkelijke woonsituaties zitten terwijl ze veel te veel huur betalen. Daar kan je echt iets mee.’ Hij sprak daar onder andere een oudere man die problemen had met de woonzorgcorporatie waar hij huurt: ‘Toen die meneer in zijn nieuwe woning kwam, waren de servicekosten heel erg hoog. Dit zou later deels worden teruggeven door de corporatie maar dat is nooit gebeurd. Ook de manier waarop woningen worden toegewezen is volstrekt niet transparant. Als hij contact zoekt met de verhuurder om het over deze kwesties te hebben dan wordt hij afgewimpeld. Toen ik met hem sprak vertelde hij dat en nu worden er handtekeningen verzameld. Dan kan je in de praktijk echt helpen.’

Van signaleren naar actie

Is het bellen dan de heilige graal? Dat hangt volgens Toljaga van de situatie af en hoe je het inzet: ‘Bellen werkt als je heel snel en op grotere schaal mensen wil bereiken. Het is persoonlijk en je kan goed inspelen op actuele kwesties. Via de telefoon kan je problemen signaleren. Het (lokale) belteam is wat dat betreft een soort inlichtingendienst. Dit kan je ook heel goed als afdeling zelf oppakken. Bellen is echt een nuttige aanvulling op wat je nu al doet om leden en inwoners te bereiken.’

Hij vervolgt: ‘Ik denk dat je onderscheid moet maken tussen wat je deur aan deur wil doen en waar je via de telefoon achter wil komen. Als mensen enorme verhalen hebben dan is het effectiever om te bellen. Anders loop je rond met een blaadje en moet je alles overschrijven. Als je je gezicht wilt laten zien dan ga je de wijk in. Maar als je echt

Ranko Toljaga:
'Goed luisteren'

inhoudelijk wilt horen wat er speelt dan is bellen heel effectief. Het vult elkaar goed aan.'

Zelf bellen of hulp nodig?

Wil je als afdeling zelf aan de slag met bellen? Goed idee! Vaak reageren mensen beter op een telefoontje dan op de mail. Denk bijvoorbeeld aan het uitnodigen van leden voor vergaderingen, het snel uitzetten van een vragenlijst of het activeren van je afdeling voor de komende campagne.

Het landelijke belteam, onder leiding van Robert Bos, kan daarbij helpen. Ook als je zelf actief wil worden kan je daar altijd terecht. In beide gevallen kan dat door te mailen naar belteam@sp.nl •

Tekst Xander Topma
Foto René Veul

Jannie Visscher
voorzitter SP

Nieuw partijbestuur

Op 11 december start er een nieuw partijbestuur. Daarom lijkt het mij nu een goed moment om terug te blikken en vooruit te kijken.

Anders dan verwacht

Toen we twee jaar geleden begonnen hadden we er geen idee van hoe anders dan verwacht de periode zou verlopen. Al heel snel kregen we te maken met coronamaatregelen en die duren helaas nog steeds voort. Omdat wij als partij onder de mensen willen zijn is dit voor ons nog eens extra lastig. Gelukkig lukte het om op allerlei manieren toch contact te hebben met mensen binnen en buiten de partij. Zo organiseerden afdelingen bijeenkomsten in de buitenlucht en gingen deur-aan-deur met een anderhalve-meter-mat. Scholingen kwamen online beschikbaar (zie SP-net) en we startten een permanent belteam met enthousiaste vrijwilligers.

Ondertussen probeerden we zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de opdrachten die we meekregen van onze leden. Onder andere om onze thema's te verbreden, de interne samenwerking te verbeteren en afdelingen te versterken.

Zo zijn we naast onze campagnes op wonen, lonen en zorg nu heel actief bezig met klimaat en internationale solidariteit. Verbetering van de interne samenwerking vindt plaats door een wekelijkse nieuwsbrief en livestream voor alle kaderleden. Behalve de kaderscholingsweekends en de bijeenkomsten voor raadsleden zijn er ook regelmatig ontmoetingen van SP-Statelieden en van wethouders uit het hele land. Een hele belangrijke opdracht is het versterken van onze afdelingen. Hiervoor is een speciaal team, het regioteam opgericht. Langere tijd moesten we vaak afdelingen opheffen maar gelukkig is het tij gekeerd. Het afgelopen jaar zijn verschillende werkgroepen gestart en is in de gemeente Hardenberg een mooie nieuwe afdeling enthousiast van start gegaan.

Een onaangename verrassing vormden de problemen die zijn ontstaan rond het dubbellidmaatschap van enkele SP'ers. Goed om je te realiseren is dat het hier niet draait om inhoudelijke verschillen maar om de *manier* waarop andere partijen, buiten onze afgesproken democratische spelregels om, proberen invloed uit te oefenen in onze SP. Meer hierover is te lezen op SP-net.

Pijnlijk vond ik de conclusie dat ROOD en de SP niet samen verder kunnen. Vanuit de partijraad kreeg het partijbestuur de opdracht om te zorgen voor een goede plek voor jongeren in onze partij. Gelukkig is een groeiende groep jongeren actief, in hun eigen afdeling maar ook landelijk. Zo deed een flinke groep SP-jongeren op 6 november mee aan de grote klimaatdemonstratie in Glasgow. Daarnaast organiseren ze woonacties en gaan ze op bezoek bij mbo-instellingen. Daar spreken ze met de 'onmisbaren' van de toekomst om te horen wat hen bezighoudt en om ze kennis te laten maken met de SP.

Samen vooruit

Ondanks dat het tij in ons land niet mee zit wisten we het afgelopen jaar toch mooie successen te boeken door goeie acties in het land te combineren met SP-voorstellen in het parlement. Denk bijvoorbeeld aan de huurbevrozing in de sociale sector, de eerste stap in loonsverhoging voor zorgwerkers, het verhogen van de winstbelasting voor grote bedrijven en het extra geld voor de sociale advocatuur.

Goed om bij stil te staan is het grote aantal nieuwe leden dat zich bij onze partij heeft aangesloten. Alleen al in 2020 waren dat er 3476. Allemaal mensen die fundamentele veranderingen willen voor een rechtvaardige samenleving waarin de menselijke maat centraal staat.

Om dat doel te bereiken is het nodig dat we onze inhoudelijke discussies scheiden van ons handelen naar buiten toe. Dat betekent dat we binnen onze partij volop kunnen discussiëren en kritische geluiden laten horen. Maar om onze idealen te verwezenlijken moeten wij naar buiten toe één front vormen.

Er is nog een wereld te winnen en Nederland heeft ons socialisme keihard nodig!

TOTTE GEEFT ROBIN LEVEN TERUG

Tekst Robin Bruinsma
Foto's Maurits Gemmink

Er was Robin Knegt voor en er is Robin Knegt na de komst van Totte, haar psychiatrische hulphond, een in Zweden geboren en door trainingscentrum Vom Falorie opgeleide labrador. Haar depressies vervaagden, haar PTSS heeft ze nagenoeg onder de duim en met haar autisme kan Robin inmiddels aardig uit de voeten. Met Totte onafgebroken aan haar zijde durft zij weer te leven. Ze moest wel zelf 16.000 euro bij elkaar schrapen, een hulphond voor mensen met niet-fysieke beperkingen wordt niet vergoed.

HET IS NAUWELIJKS voor te stellen dat de welbespraakte Robin nog niet zo lang geleden niet meer verder wilde, murw gebeukt als ze was door voortdurende paniekaanvallen en dolgedraaid door een niet aflatende storm aan twijfels, angsten en nachtmerries. Ze spreekt, gezeten op de comfortabele bank in de woonboerderij van haar moeder en haar tweede stiefvader in het pittoreske gehucht Noord-Sleen bij Emmen, openhartig over haar zelfmoordpogingen. 'Ik heb een paar keer geprobeerd er een einde aan te maken, zo diep zat ik in de put. Ik zag geen andere uitweg meer.'

Terwijl Robin vertelt over haar jeugd, de situatie op school en de vergeefse pogingen van de jeugdzorg om haar te helpen, aait ze zonder onderbreking het pluizige kitten op haar schoot. Dieren vertrouwt Robin onvoorwaardelijk, dieren geven haar rust en ontspanning, dieren zijn haar beste maatjes. Ze studeert niet voor niets dierverzorging op Terra Emmen, de school waarvan Robin volgend jaar afscheid neemt en die haar zo

geweldig steunde met het geld inzamelen voor de aanschaf van de hond die haar trouwe en toegewijde kameraad zou worden: Totte.

Crisisopvang

Een jaar na haar geboorte gingen haar ouders uit elkaar. Haar moeder kreeg een nieuwe relatie. Het boterde niet tussen Robin en haar stiefvader en thuis waren er veel ruzies en spanningen. Op de basisschool werd ze gepest ('alsof de kinderen aanvoelden dat ik kwetsbaar was'). Robin begon steeds zwaarder te lijden onder verdriet, stress en eenzaamheid en de situatie werd er bepaald niet beter op toen ze de overstap naar het voortgezet onderwijs maakte. Ze trok in bij haar vader, maar ook de relatie met hem kwam door haar problematiek onder druk te staan. Robin woonde zelfs even bij een vriendin, in de buurt van de manege waar haar geliefde pony op stal stond. Uiteindelijk verenigde Robin zich weer met haar moeder en openbaarden de psychische problemen waarmee ze al jaren in stilte

worstelde zich in volle omvang. Ze belandde in een zware depressie en kwam diverse keren in de crisisopvang nadat ze suïcidale neigingen vertoonde en zichzelf verminkingen toebracht.

'Ergens onderweg' is de PTSS, posttraumatische stressstoornis, ontstaan; Robin voelt er niets voor om met een beschuldigende vinger naar mensen in haar directe omgeving te wijzen. Zij wil niemand nodeloos kwetsen. Als het om behandelingen gaat, is ze de tel kwijtgeraakt. Robin durfde de deur niet uit, zat tot over haar oren in een sociaal isolement, miste elke vorm van structuur in haar leven en raakte bij het minste of geringste overprikkeld. 'Ik was moe, doodmoe, maakte me overal zorgen over, zag constant bij alles beren op de weg.'

Toevalligerwijs las ze een artikel over ASS (autisme) en herkende alle symptomen bij zichzelf. De combinatie van een zware depressie, een posttraumatische stressstoornis en autisme leek onbehandelbaar. Welke medicatie, welk programma, welke psychiater en welke instelling dan ook, Robin kwam geen stap verder, maar de diagnose van autisme maakte haar veel duidelijk, opeens snapte ze waarom alles, maar dan ook werkelijk alles haar zoveel moeite kostte. Prikkelers komen bij haar tien keer zo hard binnen dan bij mensen zonder autisme.

Lege flessen en donaties

Voor autisme bestaat geen behandeling. Robin beseftte dat ze ermee moet leren leven. Ze verdiepte zich in de vaardigheden van een psychiatrische hulphond, die haar zou

Totte 'trekt aan de bel' als dat nodig is

**SP-KAMERLID
MAARTEN HIJINK:**

'HOND VERLICHT DRUK OP GGZ'

In het relaas van Robin Knegt ziet Maarten Hijink, zorgwoordvoerder van de SP in de Tweede Kamer, de bevestiging van wat hij al geruime tijd wist. 'Het verhaal van Robin laat zien hoe vaak het nog gebeurt dat mensen met psychische problemen heel anders worden behandeld dan mensen met lichamelijke klachten.'

Iemand die evident gebaat is bij een hulphond, aldus Hijink, wordt van het kastje naar de muur gestuurd. 'De verzekeraars zeggen 'nee' en de gemeenten zijn evenmin bereid om te helpen. Dat is natuurlijk heel raar, want juist dankzij de hulphond kan de mentale gezondheid enorm verbeteren. Op de eerste plaats is dat goed en fijn voor meiden als Robin, maar het pakt ook nog eens gunstig uit voor de geestelijke gezondheidszorg waar de druk heel groot is.'

Volgens Maarten Hijink is het sowieso niet uit te leggen dat een zorgverzekeraar wel de rekeningen van medicijnen en opnames in de GGZ vergoedt, terwijl een hulphond, die juist dit soort uitgaven kan voorkomen, niet wordt betaald: 'Daar moet absoluut verandering in komen.'

Nu is het nog zo dat er sprake moet zijn van lichamelijke functiebeperking bij de cliënt wil een Zorgverzekeraar opdraaien voor de kosten van een hulphond. De Centrale Raad van Beroep heeft in een zaak rond een hulphond voor iemand met PTSS bepaald dat de toegevoegde waarde van een hulphond bij de participatie en zelfredzaamheid van 'het baasje' onvoldoende vaststaat.

Wat de Wet Maatschappelijke Ondersteuning betreft valt een hulphond niet onder de zogenoemde maatwerkvoorziening. In zijn algemeenheid ondersteunt de WMO geen therapeutische doelen.

kunnen helpen bij het opvijzelen van haar gebroken zelfstandigheid. Omdat geen enkele instantie de aanschaf daarvan vergoedt, wendde zij zich tot WhyDonate, het forum voor inzamelingsacties voor goede doelen. Robin plaatste een openhartige oproep op de website en de bal ging rollen.

Sympathisanten in alle delen van het land droegen een steentje bij aan de crowdfunding, Robin zelf verkocht allerlei spulletjes, verdiende wat met haar hobby fotografie en het inleveren van lege flessen en spaarde haar zakgeld op. De teller bleef steken op 13.000 euro. Haar school Terra stak de handen uit de mouwen, organiseerde een veiling en kon zo met 3000 euro het benodigde bedrag voor de aanschaf van een psychiatrische hulphond rondmaken.

Aanhankelijk en gericht op de baas

Haar nieuwe kameraad Totte was opgeleid door Saskia Stark en John van de Berg van het trainingscentrum Vom Falorie, waar Robin in het kader van haar studie stage had gelopen en waarvan zij inmiddels ambassadeur is. Totte, een werklijnlabrador, werd gefokt in Zweden in het kader van een omvangrijk programma voor blindengeleidehonden. Hij bleek evenwel niet geschikt voor dat specifieke 'werk'.

Robin legt uit: 'Het hangt van het karakter van de hond af. Dat komt tijdens testen aan het licht. Een blindengeleidehond moet in staat zijn zelfstandig te denken en beslissingen te nemen, een psychiatrische hulphond moet vooral aanhankelijk en gericht op de baas zijn. Alle op te leiden honden brengen wel eerst een tijdje door in een gastgezin, om te socialiseren. Mag ik gelijk even zeggen dat er een tekort is aan gastgezinnen?'

Liefde op het eerste gezicht, Robin en Totte sloten meteen vriendschap voor het leven. De hond volgt haar altijd en overal als een schaduw, let goed op haar gedrag en 'trekt aan de bel' als dat nodig is. Het ging na de komst van Totte zienderogen vooruit met Robin. De depressies namen gestaag in omvang en kracht af en de behandeling van de PTSS kon worden afgebouwd. Wat daarvan rest noemt Robin een litteken. Medicatie zorgt voor een filter tegen overprikkeling als gevolg van haar autisme.

Ze krijgt nog wel therapie als nabehandeling en merkwaardig genoeg zit Robin daarvoor bij de jeugdzorg terwijl ze inmiddels 18 jaar is. 'Ik sta op een wachtlijst voor volwasse-

nen, dat gaat zeker nog anderhalf jaar duren. Het is pure mazzel dat ik vooralsnog bij de jeugdzorg mag blijven.'

Geen feestbeest

Totte woont en leeft nu ruim een jaar bij haar. Robin mag zich ervaringsdeskundige noemen en zet zich in voor de erkenning van de psychiatrische hulphond. Over haar bestaan met Totte maakt ze YouTube-filmpjes en ze is bezig met het opzetten van een bedrijfje dat door haar ontworpen hesjes voor hulphonden gaat maken. Robin kroop uit haar isolement, ze rijdt weer paard (ze beheerst alle disciplines van de paarden-sport), gaat met vriendinnen op stap, durft de trein te nemen en fotografeert, uiteraard altijd met Totte aan haar zijde.

'Ik heb weer een sociaal leven, al zal ik nooit een feestbeest worden. Na dit schooljaar ga ik in Zwolle studeren. Ik wil iets met media doen, hoe leuk ik diervverzorging ook vind. Ik zal niet op kamers gaan wonen en blijf voorlopig thuis in Drenthe, ik heb nog wat in te halen en hier wordt goed voor mij gezorgd. Dat is wel zo geruststellend. Vergeet niet dat ik van heel ver kom.'

Vanzelfsprekend zal Totte haar ook vergezellen naar Zwolle, hij heeft al vaker met de trein gereisd. Op dit moment zit hij dagelijks op de bakfiets van Robin voor het ritje naar Emmen. Niemand op school kijkt er vreemd van op dat hij bij Robin in de klas ligt en bij wijze van spreken overal met zijn neus bovenop zit. Ze staan met elkaar op en gaan met elkaar naar bed, de hond slaapt op een matje in haar kamer.

Wakker vóór een nachtmerrie

Totte heeft geleerd om te signaleren als Robin het moeilijk dreigt te krijgen. 'Hij voelt mijn stress of paniek aan voordat die zich openbaart, hij heeft het eerder door dan ik en legt zijn kop op mijn schoot. Daar word ik meestal al rustig van en als dat niet zo is dan drukt hij met zijn poten tegen mijn bovenbenen, net zo lang totdat ik me ontspan. Het dagelijks leven is voor mij een stuk minder vermoeiend geworden.'

Een gewaarschuwd mens telt voor twee, Robin kan dan anticiperen op de situatie. Ze hoeft ook niet meer bang te zijn voor nachtmerries, want als die in aantocht zijn, maakt Totte haar wakker. Mocht ze, bijvoorbeeld, op het station toch nog door spanning worden overvallen dan is Totte in staat haar naar de uitgang te loodsen. 'Totte zorgt voor

‘Het dagelijks leven is voor mij een stuk minder vermoeiend geworden’

KWISPELENDE THERAPEUTEN EN SCHOOLHONDEN

Volgens de meest recente cijfers (2019) worden jaarlijks ruim duizend hulphonden afgeleverd. De gemiddelde wachttijd komt uit op rond de twaalf maanden.

Er zijn zeven soorten hulphond: de blindengeleidehond, de ADL-hulphond (voor assistentie bij dagelijkse levensverrichtingen), de signaalhond (voor doven en slechthorenden), de epilepsiehond, de diabeteshulphond, de psychiatrische hulphond én de therapiehond, ook wel omschreven als de ‘kwispelende therapeut’. De therapiehond wordt steeds populairder in instellingen voor ouderenzorg. Ook kinderen met kanker hebben aantoonbaar baat bij de aanwezigheid van zo’n hond op hun afdeling.

Onlangs deed een therapiehond haar intrede op een basisschool. Op de Vossenburcht in Nijmegen lopen de leerlingen, meesters, juffen en ouders weg met Charlie, een aabare labradoodle. Directeur Ramona Frenk, die Charlie na schooltijd mee naar huis neemt: ‘Charlie geeft troost en rust en meet zich geen oordeel aan. Bovendien weten de kinderen dankzij haar dat ze duidelijk moeten spreken, anders luistert Charlie niet. Uiteraard gaat het op onze school op de eerste plaats om goed onderwijs, maar dankzij Charlie is onze schoolomgeving huiselijker geworden.’

Als een kind verdrietig is, legt Charlie haar kop op haar schoot en een boos kind wordt rustig van het knuffelen van de school-, pardon, schoolhond.

structuur, ik ben tenslotte verantwoordelijk voor zijn verzorging en dankzij hem verzorg ik mezelf ook beter.’

Robin zou iedereen met ernstige psychische klachten of autisme een hond als Totte gunnen. Door haar activiteiten op de sociale media, een optreden op tv en haar ambassadeurschap van de Stichting Vom Falorie komt ze regelmatig in contact met lotgenoten, meestal meisjes in een vergelijkbare situatie van wie sommigen het nu ook via crowdfunding proberen.

‘Alle publiciteit rond mijn actie heeft veel losgemaakt. Het is mijn overtuiging dat een psychiatrische hulphond in bepaalde gevallen uitkomst kan bieden, daarvoor hoef ik alleen maar naar mezelf te kijken. Ik vind het onbegrijpelijk dat de zorgverzekeraars de psychiatrische hulphond per definitie niet vergoeden. Er zijn wel een paar gemeenten die via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning willen bijdragen, maar dat is eerder uitzondering dan regel.’

Opnamen en behandelingen voorkomen

Robin wil iets tegen de politiek zeggen: ‘Het gaat al jaren heel beroerd in de GGZ en de jeugdzorg, er is een schrijnend gebrek aan financiële middelen, steeds meer jonge meiden lopen vast in het systeem. Met psychiatrische hulphonden kun je onnodig veel opnamen en behandelingen voorkomen. Dat moet toch behoorlijke besparingen opleveren. Er wordt door de instanties gezegd dat daar onvoldoende wetenschappelijk onderzoek naar is gedaan. Mij is toevallig bekend dat er wel degelijk, zij het op beperkte schaal, zo’n onderzoek heeft plaatsgevonden en dat daaruit naar voren kwam dat de inzet van psychiatrische hulphonden effectief is. De resultaten daarvan zijn nergens meer terug te vinden.’

Voor de wet staan alle hulphonden op één lijn, als het op vergoedingen aan komt, wordt er opeens verschil gemaakt. Robin: ‘Gelukkig heb ik dankzij al die lieve en gulle gevers Totte, hij is voor mij onbetaalbaar.’ •

‘EEN BETER KLIMAAT BEGINT BIJ JEZELF?’ EEN BETER KLIMAAT BEGINT BIJ SHELL!’

Het klimaat schreeuwt om aandacht. Duurzamere energievoorziening, stoppen met fossiel, regionale strategieën, afspraken in Glasgow, protesten op straat; waar moet die aandacht naartoe? SP-Kamerlid Renske Leijten kondigt een nieuwe klimaatcampagne aan: ‘Hoeveel harder moeten de wetenschappers nog alarm slaan?’

VEEL RAADSLEDEN EN STATENLEDEN zijn de afgelopen maanden druk bezig geweest met de Regionale Energie Strategie, kortweg de RES. Deze regionale strategieën zijn onderdeel van het Nationaal Klimaatakkoord om de overstap naar duurzame energie te maken. De provincies moeten onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land opgewekt kan worden, en dan kunnen gemeentes bedenken hoe ze dat uitvoeren. Zo verrijzen er steeds meer windmolen- en zonneparken in Nederland – lang niet altijd tot genoegen van de omwonenden. Dat we aan de slag moeten om de klimaatverandering tegen te gaan, daar is iedereen het wel over eens. Maar is dit de beste manier om dat te doen?

5900 miljard dollar

SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten helpt graag SP-volksvertegenwoordigers om grip te krijgen op regionale strategieën, maar vindt niet dat daar de grootste winst te halen is: ‘In het hele land windmolens en zonneparken neerzetten zonder dat je de fossiele industrie aan banden legt, dat is dweilen met de kraan open. In 2020 staken we wereldwijd 5900 miljard dollar in subsidies en belastingvoordelen, heeft het IMF berekend, en dat bedrag stijgt alleen maar. 85 procent van de mensen – zo bleek uit een groot onderzoek door de TU Delft – wil heus wel offers brengen om klimaatverandering tegen te gaan, maar

niet als de veroorzakers alleen maar meer steun krijgen. Wij zijn allemaal opgevoed met de kreet *een beter klimaat begint bij jezelf*. Maar dat is niet zo. Een beter klimaat begint bij Shell. Er is een systeemverandering nodig.’

Klimaatverandering is niet los te zien van het kapitalisme. Multinationals zoals Shell wordt geen strobreed in de weggelegd om maximale winst te behalen, ten koste van alles. Dat is niet iets van de laatste jaren, het speelt al vele eeuwen. Het is ook niet iets wat zich alleen in de Westerse wereld afspeelt, de multinationals doen hun zaken over de hele wereld. De Westerse landen hebben de touwtjes in handen; de grote oorlogen die de afgelopen decennia gevoerd zijn, zijn niet los te zien van de handelsbelangen van het Westen.

Het afval van de industriële revolutie leidde in eerste instantie tot overlast binnen de eigen landsgrenzen. Het gebruik van steenkool bijvoorbeeld veroorzaakte ernstige luchtverontreiniging en duizenden doden. In de twintigste eeuw werden met wetten de eigen bevolking steeds meer beschermd; buiten de landsgrenzen ging de verontreiniging gewoon door. Een bekend voorbeeld zijn door de massale olieverontreinigingen in de Nigerdelta, waar de Koninklijke Shell in januari 2021 na dertien jaar juridische strijd aansprakelijk voor werd gesteld.

5900 miljard fossiele subsidie, 100 miljard klimaathulp

De gevolgen van de extreme uitstoot van broeikasgassen, waar CO₂ de belangrijkste van is, zijn onvoorstelbaar groot voor de hele wereld, maar met name voor de voormalige koloniën. Zij beschikken niet over voldoende geld om zich te wapenen tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Een schrijnend voorbeeld is de Mekongdelta in Vietnam, een gebied met 18 miljoen inwoners. Vietnam is de op een na grootste rijstproducent ter wereld, en de Vietnamese rijst wordt voor het grootste deel in de Mekongdelta geproduceerd. De stijging van de zeespiegel is niet alleen een grote bedreiging voor de bewoners van dat gebied, het oprukkende zoute water bedreigt de voedselvoorziening van nog veel meer mensen.

Het zou terecht zijn als de rijke landen iets terug zouden doen. In 2005 hebben de G20 100 miljard dollar toegezegd als klimaathulp. Dat steekt schril af naast de 5900 miljard die alleen al in 2020 naar subsidies voor de fossiele industrie gingen. Nog pijnlijker wordt het als je beseft dat er maar \$80 miljard is uitgekeerd, waarvan een groot deel als lening. De meeste landen geven veel meer geld uit aan het dichthouden van hun grenzen voor vluchtelingen dan aan het bereiken van de klimaatdoelen.

foto: Wiebe Kleibin

‘Belastingontwijking aanpakken is internationale solidariteit’

‘We halen dat niet’

Van 5 tot 8 november nam een groep SP-jongeren deel aan de klimaatprotesten rondom de conferentie in Glasgow (zie kader). Leijten was zelf op de klimaatdemonstratie in Amsterdam. Het is niet een onderwerp dat alleen jongeren aangaat, vindt ze. ‘De partij heeft de opdracht geformuleerd dat we zichtbaarder moeten zijn op het gebied van klimaat, en dat we daar campagne op moeten voeren. Iedereen is uitgenodigd om mee te doen, het is geen actie exclusief voor jongeren. Ik denk wel dat jongeren het probleem nog urgenter voelen dan andere generaties.’

Is Leijten tevreden over de uitkomsten van de klimaatconferentie in Glasgow van

half november? ‘Dat er een verdrag ligt, is goed, maar de uitkomst is niet in lijn met de urgentie van de problemen. Het is ook zorgelijk dat er zo gezwartepiet wordt. De Westerse landen wijzen naar India en China die moeten stoppen met het gebruik van steenkool, maar zelf liggen ze dwars als er iets moet gebeuren dat de belangen van de olie-industrie raakt. Natuurlijk is het goed dat er in het verdrag is gekomen dat de opwarming niet boven de 1,5 graad Celsius mag komen, maar als je alles optelt, dan halen we dat niet. Hoe veel harder moeten de wetenschappers nog alarm slaan voordat de wereldleiders echt iets gaan doen?’

‘Belastingontwijking aanpakken’

Ook nu nog speelt Nederland een kwalijke rol in dit probleem. ‘Wij hebben grote industriële belangen in landen waar de oerwouden en de regenwouden gekapt worden voor de soja waarmee wij ons vee voeren, en de palmolie die we in ons eten stoppen. Tegelijk is Nederland als belastingparadijs ook heel erg vervuilend. Daar waar de grondstoffen uit de grond worden gehaald, wordt geen belasting betaald, maar ook op de uiteindelijke hoofdkantoren blijft de belasting in de verkeerde zakken. We laten toe dat internationale bedrijven Nederland als vluchtheuvel gebruiken om geld weg te sluisen uit landen waar ze dat geld winnen. Daarom is belastingontwijking aanpakken directe internationale solidariteit.’

In een opiniestuk dat Renske Leijten schreef met Lilian Marijnissen drongen

ze erop aan dat Nederland stopt met het subsidiëren van de fossiele industrie. Dat heeft het kabinet inmiddels toegezegd. Tevreden? ‘Ja, het is hartstikke goed dat Nederland zich bij de rest van de landen heeft aangesloten, Het kon ook niet anders, er was een grote meerderheid voor in de Kamer, maar uiteindelijk moeten alle investeringen in fossiele brandstoffen worden afgebouwd.’

Voor dat doel wil de SP in actie komen. Op de partijraad van 27 november gaf Leijten de aftrap voor een nieuwe klimaatcampagne. De kern van die campagne is een petitie om te stoppen met alle subsidies op fossiele brandstoffen. Niet alleen moeten we stoppen met geven van overheidssubsidies aan buitenlandse fossiele bedrijven, we moeten ook verbieden dat bijvoorbeeld onze pensioenfondsen daar hun geld in stoppen. •

Tekst Anne-Marie Mineur

GLASGOW: KIEZEN TUSSEN BEVOLKING EN FOSSIELE INDUSTRIE

Bram Roovers was begin november in Glasgow, Schotland, om met een aantal SP-jongeren bij de klimaatop te zijn. Niet meepraten met wat hij de 'elite-conferentie' noemt – daar waren meer vertegenwoordigers van de fossiele industrie dan van deelnemende landen. Wel om te demonstreren en bij alternatieve conferenties en bijeenkomsten te zijn. Zoals de People's Summit – de klimaatop van de mensen.

> Hoe ga je naar een klimaatop in Glasgow? Kan dat klimaatvriendelijk?

'Ja dat was meteen een uitdaging. Uiteindelijk bleek de boot de meest milieuvriendelijke optie.'

> De foto's van de demonstraties zien er gezellig uit. Wat doe je nog meer als je daar bent?

'We zijn naar The People's Summit for Climate Action gegaan. Dat moet je zien als een soort alternatieve klimaatconferentie die georganiseerd werd door allerlei actiegroepen en linkse politieke partijen. Discussiepanels, debatten, filmvertoningen: genoeg te doen en te leren. We hebben een ontmoeting gehad met

COMAC – dat is de jongerentak van de PVDA België. Je ziet dat die op dezelfde lijn zitten als wij: klimaatrechtvaardigheid is heel belangrijk, anders verlies je draagvlak voor klimaatbeleid.'

> Wat nemen jullie mee van die People's Summit?

'De ernst van het probleem. Je weet het, maar toch. Er waren heel veel oorspronkelijke bewoners van bijvoorbeeld Brazilië, die in een regenwoud wonen dat door grote bedrijven, door rundvleesfabrikanten en sojaproductenten, wordt omgekap. Hun leefomgeving wordt verwoest. Of mensen uit de Mekongdelta; zonder stevig klimaatbeleid ligt in 2050 driekwart van dat gebied onder water. De nadruk ligt op dat soort dingen: wat zijn de gevolgen van klimaatverandering voor gewone mensen, en hoe kunnen we klimaatverandering op zo'n manier oplossen dat het niet alleen maar ten koste gaat van de portemonnee van gewone mensen, maar dat die er zelf ook onderdeel van uitmaken en ervan kunnen meeprofiteren.'

'Wat ik het meest indrukwekkend vond, dat was een filmvertoning van de film *Black, black oil*, waarna de makers met een paar activisten in gesprek gingen over de onderwerpen die in

de film besproken werden. De film gaat over de verslaving van Groot-Brittannië aan olie, en de macht van de oliebedrijven. Ook de wassen neus die groen kapitalisme eigenlijk is. Dat is gewoon het uitbreiden van de olieproductie, en gokken op technieken die we nog niet hebben om de CO2 op te vangen. Ook ging het over de Britse privatisering van de olieproductie, die ooit in handen van de overheid was. De regisseur, de lokale activisten, de wetenschappers waren het erover eens dat energieopwekking in democratische handen moet zijn.

> Gaan internationale afspraken het verschil maken?

'De vraag is: zet je de belangen van de industrie voorop, of zet je de belangen van de bevolking voorop? Dat is de tegenstelling. En niet de natiestaten tegenover internationale samenwerking. Je moet ervoor zorgen dat de gemeenschappen die hun bestaansrecht baseren op de fossiele industrie, dat die ook worden opgevangen, en dat daar wordt geïnvesteerd in de opbouw van nieuwe, groene industrieën. Het isoleren van huizen, het leggen van zonnepanelen, het bouwen van windparken, wat je maar kunt bedenken. Dat is ook een sociaal aspect waar door heel veel partijen en actiegroepen overheen gekeken wordt, dat zijn de partijen die zeggen: doe maar een warme trui aan en zet je verwarming een paar graden kouder. Daar moeten wij niet in meegaan. Er zit een gigantisch sociaal vraagstuk verweven met het klimaatvraagstuk.' •

foto Wiebe Kiestra

‘Burgers moeten meebeslissen over klimaatbeleid’

POLITIEK NEUTRAAL, MAAR WEL ANTI-KAPITALISTISCH

Tijdens de klimaatop in Schotland werd in Amsterdam een klimaatdemonstratie georganiseerd. Daar sprak de de Tribune met Lucas Winnips van de actiegroep Extinction Rebellion, vaak afgekort tot XR. Vooral bekend door stevige acties en de bereidheid van activisten om zich te laten arresteren.

> Waarom is XR opgericht?

‘XR is opgericht omdat overheden weigeren het noodzakelijke beleid uit te voeren om de natuur en de mensen te beschermen. In plaats daarvan blijven zij de industrieën steunen die onze levens in gevaar brengen. We organiseren

creatieve, vreedzame en soms disruptieve acties om druk te zetten. Daarbij hebben we drie hoofdeisen. Ten eerste roepen we overheden op om tegenover burgers eerlijk te zijn over de ecologische crisis en klimaatcrisis. Ten tweede eisen wij van de overheid dat ze doet wat nodig is om het verlies aan biodiversiteit te stoppen en de netto-uitstoot van broeikasgassen in 2025 terug te brengen naar nul. Ten derde eisen wij dat burgers meebeslissen over het klimaatbeleid met een bindend advies aan de overheid.’

> XR wil politiek neutraal zijn, maar wijst wel kapitalisme aan als grote aanjager van deze crisis. Hoe werkt dat?

‘Wij zijn politiek neutraal in die zin dat we niet gebonden zijn aan een politieke kleur

of partij. We willen dat iedereen zich bij ons kan aansluiten, ook VVD’ers. Natuurlijk zijn we kritisch op het kapitalisme en pleiten we voor systeemverandering. Het kapitalisme is gebaseerd op oneindige economische groei en dat is simpelweg niet houdbaar op een eindige planeet. We stellen het probleem van de klimaat- en biodiversiteitscrisis aan de kaak. Maar welke politieke oplossing daarvoor gekozen moet worden, dat is volgens ons aan de bevolking om te beslissen. Uiteindelijk hebben we allemaal, of je nou links of rechts bent, een leefbare planeet nodig. En we gaan net zolang door tot er wereldwijd klimaatrechtvaardigheid is bereikt!’ •

Tekst Peter Sas

DE VERNIETIGINGSINDUSTRIE IN KAART

In het kader van de jaarlijkse Vredesdag deed het wetenschappelijk bureau van de SP onderzoek naar de vele miljarden die ieder jaar omgaan in wapendeals. De 'Atlas van de Macht' legt de grote rol van ons kleine landje in de internationale wapenhandel bloot.

foto: Joshua Versijde

Vlnr Eduard van Scheltinga, Tom Sauer, Ludo den Brabander en Jasper van Dijk.

DIT JAAR STOND de SP-Vredesdag, die op 13 november door de oplopende coronabesmettingen online plaatsvonden, in het teken van de permanente oorlog en de rol van Nederland daarin. Eduard van Scheltinga, medewerker van het wetenschappelijk bureau van de SP: 'Sinds de inval van Afghanistan in 2001 is Nederland continu verwickeld in de permanente oorlog in het Midden-Oosten. Onze publicatie gaat over de economie daarachter.'

In 2020 werd er maar liefst 1.960 miljard dollar uitgegeven aan militaire zaken. Met dit bedrag kun je de extreme armoede in de wereld maar liefst vier keer uitbannen. De Amerikaanse president Dwight D. Eisenhower zei ooit: 'Elk wapen dat wordt gemaakt, elk marineschip dat van stapel loopt, elke raket die wordt afgeschoten is uiteindelijk diefstal van wie honger heeft en geen eten krijgt, wie het koud heeft en geen kleren krijgt.' Een uitspraak die bijna zeventig jaar later amper aan relevantie heeft ingeboet.

Diezelfde president waarschuwde in zijn afscheidsspeech voor de 'ongeoorloofde invloed van het militair-industrieel complex'. Ofwel, de samensmelting van de belangen van de politiek, de krijgsmacht en de wapenindustrie. De miljardenslurpende wapenindustrie wordt nog altijd gevoed door dit militair-industrieel complex. Volgens de Belgische vredesactivist Ludo Den Brabander, een van de sprekers tijdens de Vredesdag, wint de wapenindustrie driemaal: door wapens te leveren aan conflictgebieden, door landen die interventies plegen uit te rusten met materieel en door de grenzen

te bewapenen om vluchtelingen tegen te houden.

Belastingparadijs voor wapenbedrijven

Nederland levert niet alleen politieke steun en manschappen voor deze oorlogen. Ook de rol van ons land als exporteur van wapens en wapenonderdelen is niet te onderschatten. Nederland stond tussen 2016 en 2020 wereldwijd gemiddeld op de 11de plaats van de grootste wapenexporteurs. Daarnaast profiteren zes op de tien grote producenten van wapens van de mogelijkheden voor belastingontwijking die ons land biedt. 'Van elke twee dollar die wereldwijd wordt verdiend met wapenproductie, loopt er één via een financiële constructie in Nederland', aldus Van Scheltinga.

WERELDWIJD, JAARLIJKS

Militaire uitgaven

Nodig om extreme armoede te stoppen

NEDERLANDSE WAPENEXPORT IN 3 STAPPEN STAP1

In Nederland wordt een geavanceerd systeem gemaakt door Thales. Het gaat om militaire commando-, controle- en communicatiesystemen (C3) en militaire radar.

Wapenbedrijven die in Nederland zijn gevestigd - zoals Airbus, Thales, Damen en Fokker - maken onder andere marineschepen, militaire elektronica en onderdelen van militaire vliegtuigen. Alleen de grootste wapenproducerende landen zijn in staat om complete grote wapensystemen te bouwen. Een land als Nederland produceert vooral componenten – veelal high tech niche-producten – die worden geëxporteerd naar grote wapenbedrijven.

Waar gaan wapens heen?

De in Nederland geproduceerde wapenonderdelen kunnen via een omweg in landen terecht komen die in oorlog zijn of mensenrechten schenden (zie afbeelding: 'Nederlandse wapenexport in drie stappen'). Van Scheltinga: 'De export gaat dan eerst naar Duitsland of de VS. Omdat zij onze bondgenoten zijn, wordt wapenexport naar deze landen vrijwel automatisch toegestaan. Vervolgens komen de Nederlandse wapenonderdelen alsnog in dubieuze landen terecht. Saoedi-Arabië is de belangrijkste klant van de Europese wapenindustrie.'

Het Wetenschappelijk Bureau van de SP concludeert dat het huidige systeem van exportvergunningen voor militair materieel te ondoorzichtig is. Zo is niet altijd duidelijk om welk product het gaat, naar welk land het gaat en waarvoor het gebruikt zal worden. Het zou volgens Van Scheltinga al een hoop schelen als vergunningen voortaan per product worden verleend in plaats van per lading, zoals nu nog mogelijk is.

Tegelijkertijd lobbyt de wapenindustrie juist voor versoepeling van de exportregels. Zo droeg de wapenlobby eraan bij dat in 2019 tussen Frankrijk en Duitsland werd afgesproken dat wanneer componenten minder dan 20 procent van het eindproduct uitmaken, het land waar het eindproduct in elkaar wordt gezet het exportbeleid bepaalt. Hierdoor loont het voor wapenbedrijven om handig te schuiven in het productieproces, zodat zij kunnen profiteren van het land met

NEDERLANDSE WAPENEXPORT IN 3 STAPPEN STAP2

Het wapensysteem wordt naar Duitsland geëxporteerd. Het gaat om een wapendeal van maar liefst 114 miljoen euro. In Duitsland wordt dit systeem op een MEKO-fregat geïnstalleerd. Mogelijk worden er nog vijf van dezelfde schepen gemaakt. Daarmee loopt het totaalbedrag op tot 660 miljoen euro.

het zwakste exportbeleid. Sommige Kamerleden op rechts zien graag dat deze regels ook in Nederland gaan gelden.

De militarisering van Europa

Sinds de inval in Afghanistan in 2001 staat Nederland telkens weer vooraan om de VS te steunen bij missies in het Midden-Oosten. 'Die politieke steun is een enorme aanjager van de wapenindustrie. Wij bepalen als

land natuurlijk niet wat de VS doet. Maar Nederland kan zich wel hard maken voor het stopzetten van de permanente oorlog', benadrukt Van Scheltinga.

Ondertussen gaan geluiden om minder aan de leiband van de VS te lopen steeds vaker gepaard met de oproep om van Europa een militair blok te maken, dat kan concurreren met andere grootmachten. Zo hield Ursula von der Leyen, voorzitter van de Europese Commissie, in september 2021 een vurig pleidooi voor een Europese Defensie Unie. Als militaire bevoegdheden daadwerkelijk worden overgeheveld naar de Europese Unie, zal dat vanzelfsprekend ten koste gaan van de zeggenschap die lidstaten over hun eigen leger hebben.

Tom Sauer, professor Internationale Politiek aan de Universiteit van Antwerpen en een van de sprekers tijdens de Vredesdag, vindt het een normale ontwikkeling dat defensie- en veiligheidsvraagstukken ook binnen de EU aan de orde komen naarmate de Europe-

se integratie vordert. 'Maar de vraag is of wij moeten gaan interveniëren, zoals Amerika doet. Het antwoord is wat mij betreft: nee', aldus Sauer. Hij ziet liever militaire samenwerking om natuurlijke catastrofes het hoofd te bieden, zoals de overstromingen van afgelopen zomer.

Atoombommen te gast

Speciale aandacht ging tijdens de Vredesdag uit naar de rol van Amerikaanse kernwapens in Europa. Hoewel dit officieel geheim is, zijn in verschillende Europese NAVO-lidstaten B61-atoombommen gestationeerd. Waaronder op de Nederlandse vliegbasis Volkel.

Sauer wijst erop dat Nederland het initiatief zou kunnen nemen voor een kernwapenvrij continent, door de kernwapens terug te sturen naar de VS en het VN-verdrag

Den Brabander:

'Veiligheidspolitiek komt niet uit de loop van een geweer'

tegen kernwapens alsnog te ondertekenen. Nederland was het enige land dat tijdens de historische stemming over het anti-kernwapenverdrag in 2017 tegenstemde. Landen die zelf kernwapens bezitten, zoals de VS, en de meeste van hun bondgenoten boycotten destijds de stemming.

De VS is het enige land dat kernwapens buiten haar eigen grondgebied heeft gestationeerd, benadrukt Sauer: 'Wat als China dat zou doen? Dan zou men gaan steigeren!' Ook brengen de kernwapens volgens de professor gevaren met zich mee voor de zogenaamde 'gastlanden': 'Mocht het ooit toch tot een nieuwe oorlog tussen grootmachten komen, dan kunnen onze bases doelwit zijn, omdat daar kernwapens liggen.'

Sauer benadrukt dat veel jongeren helemaal niet weten dat deze kernwapens in Nederland zijn opgeslagen: 'Omdat hier geen maatschappelijk debat over wordt gevoerd. Dat komt weer doordat alles geheim wordt gehouden. Journalisten weten al op voorhand het antwoord van de minister van Defensie: die zal noch bevestigen noch ontkennen.' Een groter bewustzijn over de aanwezigheid van deze bommen in Europa zou volgens Den Brabander kunnen helpen om het continent kernwapenvrij te krijgen. 'Uit onderzoek blijkt dat 78 procent van de Nederlanders wil dat het verbodsverdrag wordt ondertekend. Juist daarom willen machthebbers het publieke debat hier niet over aangaan', concludeert de activist.

Hoe kunnen we spanningen – zowel binnen als tussen landen – beslechten zonder naar wapens te grijpen? Van Scheltinga: 'Het is nauwelijks voor te stellen dat steden in Nederland vroeger onderling oorlog voerden. Er zijn nog steeds spanningen tussen groepen mensen in ons land, maar dat lossen we op via de rechtsstaat en het democratische proces. Op wereldschaal is dat iets lastiger, maar ook binnen de Europese Unie is het

Van Scheltinga:

'Saoedi-Arabië is de belangrijkste klant van de Europese wapenindustrie'

ons gelukt om oorlogen uit te bannen.' De oplossing ligt volgens hem dan ook vooral op het niveau van de Verenigde Naties. 'Dit moet een plek worden waar spanningen zonder bloedvergieten worden opgelost. Dat betekent ook dat misdaden worden berecht in het Internationaal Strafhof', aldus Van Scheltinga.

Tijdens de Vredesdag hield Sauer een pleidooi voor een nieuw Helsinki-proces. Met de Helsinki-akkoorden van 1975 maakten 33 landen afspraken over mensenrechten, samenwerking op diverse domeinen en humanitaire zaken. Deze akkoorden bespoedigden een vreedzaam einde van de Koude Oorlog.

Volgens Den Brabander moet de doelstelling zijn om wapenexport te stoppen, al lijkt dit in de wereld van vandaag misschien onmogelijk. De miljarden die hiermee gemoeid gaan zou hij liever inzetten voor een menswaardige opvang van vluchtelingen, conflictpreventie en diplomatie. Of zoals hij treffend verwoordde: 'Er bestaat maar een veiligheidspolitiek: die komt niet uit de loop van één geweer, maar die komt door rond de tafel te gaan zitten.' •

Tekst Lesley Arp

STOP WAPENEXPORT!

De SP wil dat er een einde komt aan de wapenhandel. De miljarden die hierin omgaan kunnen we immers beter besteden aan het aanpakken van armoede en ongelijkheid. Daarom lanceerde de SP tijdens de Vredesdag een petitie met drie eisen:

- Strengere regels voor wapenexporten: geen wapens meer naar landen waar mensenrechten worden geschonden.
- Een einde aan belastingconstructies, dus ook voor wapenbedrijven.
- Een einde aan de permanente oorlog.

Steunt u deze oproep? Ga dan naar sp.nl/vrede en teken de petitie. Ook kunt u op deze site de 'Atlas van de Macht: Wapenhandel en Permanente Oorlog' downloaden, een publicatie van het Wetenschappelijk Bureau van de SP en Stop Wapenhandel.

NEDERLANDSE WAPENEXPORT IN 3 STAPPEN STAP3

De schepen worden vervolgens naar Egypte geëxporteerd. Het land heeft een militair regime dat mensenrechten schendt. Zo zijn er vele politieke gevangenen, vinden er executies plaats zonder eerlijk proces, zijn er geen vrije verkiezingen en is er geen vrije pers.

Lilian Marijnissen vertelde bij Kassa over de voorstellen van de SP om opkoop door roofinvesteers tegen te gaan en huurrechten te versterken.

foto BNNVARA

> BELEGGERS NEMEN VAKANTIEPARKEN OVER

In de zomer van 2019 ging de Tribune op reportage in Zeeland, waar vakantiegan- gers hun vaste plekje verloren zagen gaan aan rijke investeerders. Vaste camping- plaatsen, eenvoudige vakantiewoningen; alles en iedereen moet wijken voor het grote geld en luxe vakantievilla's. Het tv-programma Kassa kwam erachter dat ongeveer 60 procent van de Nederlandse vakantieparken in handen zijn van binnen- en buitenlandse investeerders. Met de titel 'Wall Street aast op Nederlandse camping' besteedt ook onderzoeks- website Follow the Money aandacht aan wat zij de verroompottisering van de Nederlandse kust noemen. Lokaal strijdt de SP samen met gedupeerde vakantie-

gangers tegen de macht van het grote geld. Maar ook in de Tweede Kamer wil de SP de uitverkoop van de vakantieparken stoppen. SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman heeft de minister om uitleg gevraagd; de D66-liberaal Ollongren komt niet verder dan dat de vrije markt het nu eenmaal mogelijk maakt dat investeerders vakantieparken opkopen. De SP denkt wel aan het belang van de mensen die soms al 40 jaar hun vaste plekje hebben. Ook voor hen moeten huurrechten komen, zodat zij niet meer zomaar overgeleverd zijn aan de vrije markt, waar het grote geld altijd wint.

De Tribune-reportage in Zeeland: sp.nl/paradijsje

foto SP Almere

> KAP MET KAALSLAG!

In Almere wist de SP samen met de Partij voor de Dieren flink de aandacht te trekken voor de bomen. Veel mensen vinden het bomenkapbeleid van de gemeente te rigoureuus. Het bomenprotest tegen de kaalslag had als directe aanleiding de kap van 137 gezonde bomen. De gemeente verwijst naar Europese veiligheidsregels voor harde wind. Maar die zijn voor gebouwen gemaakt. De SP haalde een bomenexpert van de Wageningen Universiteit erbij; die geeft de bomen nog zeker 40 goede jaren. Kappen met kappen dus. Slecht voor de natuur, slecht voor het klimaat en jammer van de mooie bomen. •

> OOK CADEAUBON VOOR HUURDERS

Energiebesparende maatregelen voor je huis nemen: goed idee. Helemaal als je, zoals in Meerijstad van de gemeente een cadeaubon krijgt om daarbij te helpen. SP-fractievoorzitter Ruud Merks was toch niet tevreden. De reden? Alleen huiseigenaren kregen zo een bon! Terwijl huurders net zo goed met led-lampen en tochtstrips aan de slag kunnen, en willen. Scheelt op de energierekening en is comfortabeler. Gelukkig is dankzij de SP de bon van 70 euro nu ook beschikbaar voor huurders. Om het warm van te krijgen!

> KINDERKLEDING- EN SPEELGOEDBANK

In het Gelderse Doesburg is naast een voedselbank behoefte aan een kinderkleding- en speelgoedbank. De lokale SP'ers zijn in samenwerking met speeltuin Kindervreugd zo een kleding- en speelgoedbank begonnen. De SP vindt het afschuwelijk dat het blijkbaar nodig is en zal strijden, lokaal en landelijk, voor een fatsoenlijk inkomen voor iedereen. Maar in de tussentijd moeten kinderen niet hoeven wachten op goede schoenen, een warme jas of speelgoed dat belangrijk is voor hun ontwikkeling. De SP in Doesburg ziet nog een voordeel: minder verspilling!

> LICHTJES VOOR LJOWA

Eind oktober was er een mars in Amersfoort. Het ging om een protest tegen het uitzetten van de familie van Ljowa. Het gezin moet naar Armenië, hoewel Ljowa en zijn broertje en zusje in Nederland zijn geboren. En geworteld in de Nederlandse samenleving. Je zou verwachten dat het kinderpardon uitzetting zou voorkomen, maar ergens in het proces is een formuliertje verkeerd ingevuld. De IND maakt hier een groot punt van. Een lichtjestocht met kinderen van school en solidaire Amersfoorters. En uiteraard de lokale SP. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk was er ook bij; hij sprak de mensen toe en heeft in de Tweede Kamer voorgesteld het gezin niet weg te sturen.

> HOE STAAT DE SP TEGENOVER 2G?

foto Bert Huijsjes

Er is flinke discussie over de corona-aanpak van het kabinet. Er wordt gesproken over '2G'; dat betekent dat alléén gevaccineerden en mensen die genezen zijn van corona toegang krijgen tot bijvoorbeeld restaurants. Een negatieve test is dan dus niet meer voldoende.

Lilian Marijnissen legt uit hoe de SP hier tegenover staat: 'Dit is niet proportioneel en niet effectief. Het aantal besmettingen moet omlaag en daar gaat 2G niet voor zorgen. Een deel van de samenleving wordt uitgesloten – en niemand weet voor hoe lang – terwijl gevaccineerde mensen het virus helaas ook doorgeven.' •

Wat wel?

De SP pleit voor:

- Investeer in de zorg en haal de markt eruit. Meer capaciteit en een noodplan voor betere arbeidsvoorwaarden en meer zeggenschap voor zorgverleners. We hebben ze allemaal keihard nodig.
- Een duidelijke strategie met perspectief. Vertel op hoeveel besmettingen we sturen en waarom daar welke maatregelen voor nodig zijn. Nu begrijpt niemand de maatregelen.
- De basis op orde, investeren in testen en het bron- en contactonderzoek bij de GGD. Zodat het virus succesvol ingedamd kan worden.
- Niet uitsluiten, maar informeren. Een deel van de mensen laat zich niet vaccineren omdat ze denken dat dit hun eigen risico kost, ze wachten op een uitnodiging van de GGD of omdat ze de overheid diep wantrouwen. Persoonlijk contact met wijkteams en huisartsen is effectiever dan het verder zaaien van verdeeldheid.
- Pak de ongelijkheid aan. Mensen met een laag inkomen sterven drie keer zo vaak aan corona als mensen met een hoog inkomen. Het thuiswerken is veilig voor de mensen op een kantoor, maar een groot deel van werkend Nederland kán helemaal niet thuiswerken of 1,5 meter afstand houden.

> MINDER ONNODIGE BUREAUCRATIE VOOR LERAREN DANKZIJ SP

Jarenlang verloren leraren kostbare tijd aan de bureaucratie van het lerarenregister; daarin moeten zij registreren welke scholingen en opleidingen zij gevolgd hebben. SP-Kamerlid Peter Kwint diende samen met de SGP een initiatiefwet in, die door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer is aangenomen. Succes dus voor de leraren, die vrijwel unaniem van het register af wilden. Kwint: 'Natuurlijk moeten ook zij bijscholen zo nu en dan. En uit alles blijkt dat ze dat ook zonder deze onzin allang doen. Maar vooral moeten ze zich meer bezig kunnen houden met wat zij het allerliefst doen: lesgeven aan onze kinderen.' Tijd besteden aan onnodige bureaucratie is niet te verkroppen nu klassen overvol zitten en soms door gebrek aan leraren zelfs naar huis worden gestuurd. •

foto Maurits Gemmink

> WONEN EEN RECHT

Wie dacht dat er alleen in Amsterdam en Rotterdam woonprotesten of woonopstanden waren, heeft niet opgelet. In Groningen, Arnhem, Nijmegen, Tilburg, Den Haag en Utrecht waren in oktober en november grote en kleine protestacties tegen het neoliberale woonbeleid en de wooncrisis die daar het gevolg van is. SP'ers waren erbij, natuurlijk. • foto's SP archief

> 'BEST TEVREDEN' EN 'BAALT ENORM'

Bij de twee herindelingsverkiezingen waar de SP meedeed, werden drie en twee zetels gehaald.

Lijsttrekker Ton Segers van afdeling Maashorst is opgelucht: 'Toen Spencer Zeegers besloot na 40 jaar te stoppen als lijsttrekker en we samengingen met de gemeente Landerd waar nog geen SP-afdeling zat, vreesden we dat we twee van onze vier zetels zouden kwijtraken. Maar toen we in Landerd langs de deuren gingen, kregen we daar zo veel goede reacties, dat we optimistischer werden. We hebben zelfs gehoopt dat we onze vier zetels zouden behouden. Zo veel zijn het er niet geworden, maar met drie zetels zijn we best tevreden.'

Bregje van Lieshout baalt enorm van de uitslag. In het Land van Cuijk kreeg de SP maar twee zetels. De lijsttrekker is stomverbaasd dat het CDA zo goed gepresteerd heeft. 'Van alle partijen had ik wel ongeveer ingeschat hoe ze zouden presteren, maar het CDA heeft 13 van de 37 zetels, dat had niemand zien aankomen. We blijven ervoor gaan, want we weten waar we het voor doen, maar vandaag even niet'.

De grootste groep kiezers is de groep die niet gestemd heeft. In beide gemeentes was de opkomst laag. Van Lieshout: 'Met een opkomst onder de 50 procent hebben wij als politieke partijen gezamenlijk verloren, en dan moeten we ons allemaal achter de oren krabben.' • foto's Ruud Rogier

> FESTIVAL VAN RECHTVAARDIGHEID

In Amstelveen organiseerde de SP een heus festival: het festival van de rechtvaardigheid. Samen met de FNV stelde het festival de mensen centraal die onrechtvaardig zijn behandeld door de gemeente en het re-integratiebedrijf Matchez. SP-Tweede Kamerlid Bart van Kent sprak op het podium de mensen toe: 'Ik ben trots dat de SP en de FNV dit samen organiseren. Het zwartboek moet serieus genomen worden.' Het zwartboek beschrijft de slechte behandeling waar minima en statushouders mee te maken hebben. Na meldingen bij de SP-hulpdienst en gesprekken met meer mensen, besloot de SP deze strijd aan te gaan – of eigenlijk voort te zetten want de problemen zijn niet nieuw. De gemeente doet de gevallen af als incidenten, maar het zwartboek laat zien dat er structureel dingen verkeerd gaan. Het achterhouden van informatie, bedreiging en intimidatie, gebrek aan maatwerk, slechte communicatie en onwil van gemeentelijke ambtenaren om zich te verdiepen in kwetsbare personen en gezinnen. Van

foto Dingena Mol

Kent bepleitte het afschaffen van de Participatiewet en het verhogen van het minimumloon naar 14 euro, net als Kitty Jong, vicevoorzitter van de FNV.

Het weer zat niet mee op het festival – passend bij de trieste ervaringen van mensen in het zwartboek. De regen zorgde dan wel weer voor een vrolijke zee van rode SP- en FNV-paraplu's. De wethouder zegde op het podium gesprekken toe met mensen die door de gemeente in de problemen zijn geraakt. Een eerste zonnestraaltje van hoop? •

Het weekend voor de verkiezingen was Lilian Marijnissen met een flink aantal partijgenoten in beide Oost-Brabantse gemeenten: Superzaterdag!

> HUUB STAPEL OVER CULTUUR

In de podcast van Lilian Marijnissen spreekt de SP-politica met bekende Nederlanders (en soms Belgen). In de laatste editie komt de bekende acteur Huub Stapel aan het woord, onder andere over het belang van cultuur voor de Nederlandse samenleving. En over zijn 'stijgende verbazing dat mensen blijkbaar geregeerd willen worden door patjepeeërs, opvreters, uitvreters en leugenaars.'

De podcast is hier terug te luisteren: sp.nl/daarom15

**JE VERKIEZINGSTHEMA
BEDENK JE NIET
ACHTER DE GERANIUMS**

MAAK JE CAMPAGNE KLOPPEND

In oktober gingen veel afdelingen de buurten in om met bewoners te praten. Dat leverde goede gesprekken op maar vooral ook aanleidingen om meer actie te ondernemen. Kloppers uit Delft, Zutphen en Groningen vertellen hoe zij dat hebben gedaan en hoe andere afdelingen daar hun voordeel mee kunnen doen. ‘Het haalt je uit je bubbel.’

‘Buurten houdt je scherp’

DANIËLLA DE LEEUW, DELFT

Net zoals veel afdelingen die meedoen met de gemeenteraadsverkiezingen, zijn ze in Delft druk bezig met het opstellen van een verkiezingsprogramma. Volgens Daniëlla de Leeuw kan je er niet omheen om dan de wijken in te gaan: ‘We willen mensen spreken over wat er nu daadwerkelijk mis is in de buurt en wat de gemeente kan doen om het meer leefbaar te maken voor inwoners. Die mensen kiezen jou. Jij vertegenwoordigt ze en dus moet je ook weten wat er leeft. Dat kan je niet verzinnen vanachter je bureau.’ De Leeuw vertelt dat er drie hoofdpunten uit het buurtbezoek naar voren zijn gekomen: ‘Wonen, veiligheid en het organiseren van activiteiten. Er zijn in Delft te weinig sociale huurwoningen maar ook te weinig middensegment- en passende woningen voor ouderen en studenten. Wel te grote huizen die ze nauwelijks kunnen betalen. Het woonbeleid klopt niet met waar vraag naar is.’ Ze vervolgt: ‘Ook is er veel vervuiling in de buitenwijken. Er zitten drie tramhaltes tussen het schone, opgeruimde centrum en de buurt waar we waren, maar het is een wereld van verschil als je kijkt naar het straatvuil. Wat betreft de veiligheid is het in sommige buurten ook slecht gesteld. Er wordt gedeald en er is geen toezicht. De politie is ver weg van de bewoners. Als laatste punt komt daar nog het gebrek aan activiteiten bij. Dat is ook een reden waarom er veel hangjongeren zijn. Bewoners weten niet waar ze terecht kunnen als ze iets willen organiseren en tegelijkertijd staan de buurthuizen leeg.’

Horen wat er leeft en problemen in kaart brengen is één ding, maar wat kan je als afdeling met zulke signalen? De Leeuw heeft daar wel ideeën bij: ‘In Delft worden de komende jaren 10.000 nieuwe woningen gebouwd. Daarvan is slechts 15 procent sociale huur. Daar zijn we het niet mee eens. Wij willen daar 50 procent van maken. De buurthuizen moeten ook levendiger worden. Dat is namelijk de perfecte plek voor laagdrempelig contact met wijkgenoten. Voor tieners moeten er terugkerende leuke dingen worden georganiseerd zodat ze niet op straat in aanraking komen met drugs. De wijkagent zou daar ook weer een standaard

inlooppuur moeten hebben om weer dicht bij de bewoners te zijn.'

Stel je de Leeuw de vraag of ze met de afdeling niet in staat zijn om die problemen zelf te bedenken, dan is het antwoord een resoluut nee: 'Buurten houdt je scherp. Het opent je ogen en haalt je uit je bubbel. Het is echt onmogelijk om zonder gesprekken goed in te vullen welke problemen er zijn. Je woont zelf op één plek en je ziet wel wat, maar je wilt ook van bewoners aan de andere kant van de stad horen wat er daar speelt. Ik ben zelf 23 en mijn perspectief is dat van een student. Iemand met kinderen heeft weer hele andere behoeften en ziet weer andere dingen. De enige manier om daar achter te komen is door met mensen in gesprek te gaan.'

TIMON VALLENTGOED, ZUTPHEN

Het buurtbezoek in Zutphen was een terugkeer naar een wijk waar ze een paar jaar eerder al in actie waren gekomen voor renovatie van de slecht onderhouden huurwoningen. Die renovatie zou inmiddels klaar moeten zijn. Maar er kwamen veel signalen binnen dat dit niet goed was gegaan. Een uitstekende reden om de buurt wederom te bezoeken en te horen wat de bewoners er van vinden.

Eenmaal in de wijk bleken die signalen volgens Timon Vallentgoed te kloppen: 'Bij woningen die zijn gerenoveerd is werk achtergelaten waardoor er nu veel tocht is. We hoorden van bewoners dat het er aan de buitenkant leuk uitziet maar van binnen verschrikkelijk is. Eén van de eerste gesprekken die ik heb gevoerd was met iemand die vertelde dat ze meer geld kwijt was aan verwarming na de renovatie dan ervoor.' De SP-kloppers hoorden veel vergelijkbare verhalen en dat was aanleiding om op een later moment nog eens terug te komen in de buurt: 'Na ons bezoek hebben we een startbijeenkomst gepland voor een actie. Dat zou eerst in een buurthuis plaatsvinden maar moest vanwege corona in een partytent op straat. Door bij elkaar te komen, konden we met de bewoners het gesprek voeren over

hoe we hun klachten samen kunnen omzetten in actie.'

Tussen die bewoners zaten ook mensen die zo teleurgesteld waren door de hele gang van zaken dat ze volgens Vallentgoed eerst helemaal niet in gesprek wilden: 'Mensen zijn terecht heel boos. Eén van de bewoners had vier jaar geleden strijd gevoerd maar het was niet gelukt om zijn woonsituatie te verbeteren. Door met hem het gesprek te voeren, wilde die persoon uiteindelijk wel naar de startbijeenkomst komen. Het helpt heel erg als je de wijk in gaat en je gezicht laat zien. SP'ers die daar twee jaar geleden ook waren, werden herkend. Dan word je verwelkomd door de buurt. Mensen weten dat je aan hun kant staat en staan dan ook open om te praten.'

Ondanks dat de afdeling Zutphen al heel vaak op de straat te vinden is, smaakt het volgens Vallentgoed nog steeds naar meer:

'We willen echt zoveel mogelijk de wijken in. Ook rond de gemeenteraadsverkiezingen. Daarvoor kijken we goed naar wat het beste werkt. Bij ons bleek dat de markt niet de beste plek was om te staan omdat mensen haast hebben. Toen zijn we dat gaan combineren door ook bij supermarkten en winkelcentra te gaan staan. Daar hadden we veel meer gesprekken. Koppel een goede locatie aan een thema dat lokaal leeft en dan wordt het een succes.'

Naast inhoudelijke successen draait het volgens Vallentgoed ook nog ergens anders om: 'Eén van de dingen die leuk is aan het buurten, is dat het altijd heel gezellig om met je mede SP'ers op pad te gaan. Je hebt tijd om even bij te praten en achteraf doen we dan samen een drankje. Het zorgt voor een hele gezellige club. En hoe gezelliger onze afdeling is, hoe actiever!'

'Hoe gezelliger onze afdeling, hoe actiever!'

‘Bij het buurten ligt onze basis’

AGNES BAKKER, GRONINGEN

Een mooi gezicht was het: een hele grote groep SP'ers die samen het Groningse Hoogkerk introkken. Voorafgaand aan een SP-regioconferentie gingen ze de buurt in om te onderzoeken wat er leeft, zo vertelt Agnes Bakker: ‘Als je met meerdere afdelingen samen langs de deuren gaat dan geeft dat zoveel energie!’

Een duidelijk beeld van wat ze zouden aantreffen, hadden ze volgens Bakker niet: ‘Heel veel mensen wonen al ontzettend lang in de wijk die we bezochten. Vraag je hoe het is om daar te wonen dan zeggen ze eerst dat het heel fijn is. Maar vraag je door naar bijvoorbeeld schimmel dan komen de verhalen los. Dat doorvragen is dus echt heel belangrijk. Er kwam een duidelijk beeld naar voren van schimmelproblematiek in de woningen. Ook hoorden we ervaringen met hangjongeren omdat er heel weinig te doen was daar. We moeten nog een keer terug naar die straten om de omvang van de problemen nog beter in kaart te brengen.’ Dat er problemen zijn bleek wel uit één van de gesprekken die Bakker het meest is bijgebleven: ‘We spraken oudere bewoners die al 45 jaar in hun huis woonden. Ze hadden de kast verplaatst zodat ze de schimmel niet meer zouden zien. Daar word ik verdrietig van. Dan denk ik iedere keer: hoe kan het in ons land?’

Bakker pleit ervoor om vaker samen met andere afdelingen de buurten in te gaan: ‘Dan heb je opeens een hele grote groep SP'ers. Er waren ook veel nieuwe mensen.

Dan is het extra goed. Je gaat met een grote groep de wijk in en daardoor kan je makkelijker met z'n tweeën aan de deur staan. Dat is als je nieuw bent prettiger.’

Ze vervolgt: ‘Een ander voordeel is dat als je samen met mensen de wijk in gaat, je elkaar ook beter leert kennen. Dat vind ik een extra pluspunt als je het op zo'n moment, voorafgaand aan een overleg, doet. Het allerleukste is dat je daarna direct met elkaar kunt spreken. Wat is er naar voren gekomen? Welke analyse kunnen we maken? Welke vervolgstappen zijn er te bedenken? Dat geeft enorm veel energie.’

Wat Bakker betreft zou het dus helemaal niet gek zijn als het kloppen voorafgaand aan vergaderingen de norm wordt: ‘Het zou een uitgangspunt moeten zijn. Altijd beginnen met dat ene uurtje huis-aan-huis. Daar ligt als SP onze basis. Als je raadswerk of statenwerk doet dan moet je sowieso de straat op om te weten waarom je doet wat je doet. Onze kracht is dat we er staan voor inwoners. Je wilt de verhalen horen die je echt raken, die meenemen naar de vergaderzaal en omzetten in een actie.’ •

Tekst Xander Topma • foto's archief SP

MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF DENKT MEE OVER EERLIJK ONDERNEMEN

‘DE MEEST MKB-VRIENDELIJKE PARTIJ’

Op 20 november vond de SP-ondernemersdag plaats. Een bijeenkomst waarbij SP-Kamerlid Renske Leijten, als woordvoerder economische zaken, in gesprek ging met ondernemers om boven tafel te krijgen waar zij tegenaan lopen. Het uiteindelijke doel is een hernieuwd pakket aan voorstellen waardoor de positie van het midden- en kleinbedrijf (mkb) wordt versterkt

foto Chris en Marjan

Wie denkt aan de SP, denkt misschien niet direct aan ondernemers. Onterecht, vindt Leijten: ‘Niet voor niets heeft de voormalige voorzitter van MKB-Nederland ons in het verleden de meest mkb-vriendelijke partij genoemd. In 2010 en 2016 brachten we al het rapport ‘Hart voor de zaak’ uit met daarin veel verbeteringen voor het mkb. We waren de eerste partij die met specifiek beleid voor deze groep ondernemers is gekomen. Daarop willen we verder bouwen met wat zij ons te vertellen hebben.’

Uitdagingen op tafel

Tijdens de bijeenkomst werden veel ervaringen en zorgen gewisseld. De onzekerheid die ondernemen met zich meebrengt werd besproken en ook de problemen om aan goede verzekeringen te komen die vaak onbetaalbaar zijn. Ook bedrijfsfinanciering, de opbouw van een pensioen en de moeilijke markt voor bedrijfsvastgoed kwamen aan bod.

Volgens Leijten zit er op die punten ook een belangrijk verschil tussen de positie van het mkb en die van grote bedrijven: ‘Grotere bedrijven maken gebruik van allerlei belastingvoordelen waar de kleinere ondernemers niet bij kunnen komen. Dat is hartstikke oneerlijk. Daarnaast is het ook nog zo dat als een werknemer bij een klein bedrijf uitvalt, die impact veel groter is en het risico voor de ondernemer dus ook. De kosten die een mkb'er moet maken om dat risico af te dekken zijn relatief gezien hoger dan wanneer een groot bedrijf dat moet doen. Ook op dat punt is de verhouding tussen het grootbedrijf en het midden- en kleinbedrijf dus hartstikke scheef.’

Nieuwe ‘Hart voor de zaak’

Eén van de oplossingen die door de aanwezige ondernemers werd aangedragen is een collectieve voorziening om dergelijke risico's af te dekken. Nu worden de hoge kosten voor onder andere verzekeringen individueel opgehoest. Een breedgedragen, collectieve voorziening zou volgens de deelnemers van de ondernemersdag erg helpen voor de betaalbaarheid. Dit zou het ook voor kleinere bedrijven ook makkelijker kunnen maken om nieuwe medewerkers aan te nemen.

Het vervolg op de ondernemersdag is een mkb-brede enquête die binnenkort wordt uitgezet. Met de opgehaalde informatie wordt aan ondernemers in heel Nederland gevraagd hoe hun positie kan worden versterkt. De opbrengst van de vragenlijst wordt gebruikt om volgend jaar een nieuwe versie te schrijven van het rapport ‘Hart voor de zaak’, waarin alle opgedane inzichten zijn verwerkt. Zo blijft de SP ook in de toekomst de meest mkb-vriendelijke partij! •

Emile Roemer bij de MKB-dag in 2016.

De SP heeft al jaren hart voor de zaak.

Ben je ondernemer en wil je meepraten over dit onderwerp of op de hoogte gehouden worden? Jouw ervaringen helpen ontzettend om nieuwe ideeën op te doen voor betere maatregelen. Help mee en stuur een mailtje naar ondernemen@sp.nl

Tekst Xander Topma

MISSTANDEN BIJ WEST-FRIESE DAKLOZENOPVANG

MET SLAAPZAK DE STRAAT OP

foto Pixabay

Tussen 2009 en 2019 is het aantal daklozen in Nederland meer dan verdubbeld. De SP West-Friesland bundelde de verhalen van mensen die op straat belandden. Hierbij kwam Enkhuizer fractievoorzitter Margreet Keesman samen met afdelingsgenoten Gelske Nauta en Wim Hoogervorst mensonterende taferelen in een daklozenopvang in Hoorn op het spoor.

DE TOENAME van het aantal daklozen is in grote mate het gevolg van falend woonbeleid. Ook in West-Friesland (de Noord-Hollandse regio waar onder andere de plaatsen Hoorn en Enkhuizen onder vallen) is er sprake van een groot woningtekort. In 2017 besloot men in Enkhuizen als tussenoplossing economisch daklozen – mensen met een vast inkomen die toch geen eigen woning kunnen vinden – in sloopwoningen te huisvesten. Margreet Keesman, SP-gemeenteraadslid in Enkhuizen: ‘Er is deze mensen toegezegd dat ze hier vijf jaar konden blijven en daarna een vaste woning zouden krijgen.’

Eerder dit jaar dreigden de bewoners toch op straat te belanden. Ze verenigden zich en spanden een rechtszaak aan tegen de woningcorporatie, maar het mocht niet baten. Op 1 maart werden ze uit de sloopwoningen gezet. Op kosten van de gemeente Enkhuizen werden de daklozen twee maanden in

een vakantiepark opgevangen. Met hulp van een kerk konden ze vervolgens op een camping terecht, maar inmiddels dreigt ook daar een einde aan te komen. Per 1 december moet de groep daklozen definitief de camping verlaten.

Flinterdun lijntje

Keesman: ‘Dit was aanleiding voor de SP om de verhalen van deze mensen in kaart te brengen. We wilden laten zien dat het lijntje tussen een dak boven je hoofd hebben en dakloos raken flinterdun is, omdat er geen woningen zijn.’ Wie dakloos wordt, moet

bij een zogenaamde centrumgemeente aankloppen voor hulp. In het geval van de regio West-Friesland is dat Hoorn. De SP kwam in aanraking met daklozen die in opvangvoorziening Startpunt Hoorn (onderdeel van het Leger des Heils) verbleven. ‘Toen kwamen we erachter hoe mensonterend het er daar aan toe gaat’, vertelt Keesman.

De serie interviews voor het zwartboek ‘Niet iedereen telt mee...’ – het waren er negentien in totaal – begon toen Keesman een telefoonnummer kreeg via de straatpastor: ‘Het was het nummer van een man die

‘Hoe vaak heb ik niet gehoord:
het is je eigen schuld...’

quote uit het zwartboek

‘Wat mij betreft blijft mijn probleem zichtbaar: ik ga in het straatbeeld van Enkhuizen liggen!’

quote uit het zwartboek

ongelooflijk wantrouwig was. Toen hij eenmaal doorhad dat ik de daklozenopvang ook zelf had bezocht draaide dat bij. Vervolgens kreeg ik het ene na het andere telefoonnummer. Al belden sommige mensen af omdat ze toch te bang waren.’

Angstcultuur

Tijdens haar gesprekken met daklozen leerde Keesman dat sommige medewerkers van Startpunt er behagen in scheppen om de bewoners zoveel mogelijk te kleineren. ‘Als majoor Bosshardt zou horen wat er nu bij het Leger des Heils gebeurt, draaide ze zich om in haar graf’, vertelde een van de geïnterviewden, verwijzend naar het in 2007 overleden boegbeeld van de christelijke hulpverleningsinstantie. Keesman benadrukt dat Startpunt ook goede, betrokken medewerkers in huis heeft: ‘Maar zij moeten het afleggen tegen de kwaden’.

Keesman vertelt over een hovenier die in Startpunt verblijft en iedere ochtend voor dag en dauw vertrekt om te werken: ‘Hij had op een ochtend een leeg blikje bier en wat shag op de tafel in zijn kamer laten liggen. Als straf moest hij zes dagen eruit. Dan krijg je een slaapzak mee, maar geen eten.’

Het raadslid werd tijdens het schrijven van het zwartboek ook benaderd door een klokkenluider, die bij Startpunt Hoorn werkte. Die kon de klachten van de bewoners bevestigen. In het zwartboek vertelt de klokkenluider: ‘Er heerst een angstcultuur bij Startpunt Hoorn. Onder collega’s en onder bewoners / bezoekers. (...) Bewoners worden gekleineerd, er wordt niet professioneel gehandeld.’

Paniekreacties

De SP in Enkhuizen wil dat dak- en thuislozen niet langer naar Startpunt Hoorn worden gestuurd zolang de kwaliteit van de opvang niet verbetert. Van medewerkers van het Stadsteam Enkhuizen – het team dat hulp biedt aan mensen met een complexe

zorgvraag – heeft Keesman vernomen dat zij kwetsbare jongvolwassenen ook liever niet naar het Startpunt doorverwijzen, omdat het er niet veilig genoeg is. Grote zorgen maakt de volksvertegenwoordiger zich om de groep daklozen die per 1 december de camping moet verlaten en mogelijk ook naar Startpunt wordt doorverwezen.

Op maandag 15 november ging Tweede Kamerlid Sandra Beckerman in gesprek met dak- en thuislozen die hebben meegewerkt aan het zwartboek van de SP West-Friesland. Vier dagen later trok Keesman langs de alle West-Friese gemeenten om gedrukte exemplaren van het zwartboek aan de college- en raadsleden te bezorgen. Het bracht een hoop paniekreacties teweeg. ‘Wethouder Kholoud Al Moyabed, verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang in Hoorn, weigerde het in ontvangst te nemen. Ze wilde het er eerst met haar collega’s over hebben. Waarop ik aangaf dat het dan toch wel handig is om de inhoud van het zwartboek te kennen’, stelt Keesman.

De gesprekken die SP-Kamerlid Beckerman heeft gevoerd, hebben geleid tot actie in het parlement waarbij zij de steun van alle partijen kreeg voor haar motie over dit onderwerp. Door het aangenomen voorstel moet de regering nu uitvoering geven aan de aanbeveling van het College voor de Rechten van de Mens om dakloosheid tot topprioriteit te maken. Dit politieke succes moet landelijk een belangrijke aanzet zijn voor het oplossen van de problemen.

Initiatiefvoorstel in de maak

Tijdens de raadsvergadering van 24 no-

vember wees de Enkhuizer SP-fractie wethouder Dorus Luyckx op zijn persoonlijke verantwoordelijkheid om een einde te maken aan de misstanden bij Startpunt. Ook diende Keesman een motie in die de gemeente opriep om de daklozen, die toen nog op de camping verbleven, desnoods te huisvesten in leegstaande hotelkamers. Dit voorstel is tot grote vreugde van Keesman met één stem meerderheid aangenomen. Na de vergadering gaf de wethouder buiten de raadszaal aan dat hij de motie niet gaat uitvoeren. Wat de SP-fractie betreft is het voor hem nu kiezen: of doen wat de raad wil of zelf het politieke veld ruimen.

De missie van de West-Friese SP-afdeling om de problemen rond de begeleiding, opvang en huisvesting van daklozen en hen die dakloos dreigen te raken aan te pakken is hiermee nog niet ten einde. Keesman gaat de komende tijd aan de slag met een initiatiefvoorstel. Het raadslid pleit onder andere voor de oprichting van een team dat actief op signalen afgaat en daklozen begeleidt, meer opvangvoorzieningen waar mensen 24 uur per dag terecht kunnen en het voorkomen van huisuitzettingen.

Inmiddels heeft Keesman signalen gekregen dat de opvang in Hoorn niet de enige locatie is waar misstanden plaatsvinden. Ze roept daarom hartstochtelijk andere SP-afdelingen op om in gesprek te gaan met bewoners en personeel in hun regio om zo definitief een einde te maken aan de mensonterende omstandigheden. •

Margreet Keesman (links op de foto) met het zwartboek.

foto SP West-Friesland

Tekst Lesley Arp en Xander Topma

LINKSVOOR 'IK ZIE MEZELF NIET ALS EEN LIEVE SP'ER'

Geugie Hoogeveen (43) woont met zijn vriendin en zijn zoontje in Westeremden, een heel fraai klein dorpje zo'n 20 kilometer boven Groningen. Hij werkt als docent kunstvakken in Groningen, en hij is afdelingsvoorzitter van de afdeling Eemsdelta. Met huurders uit het aardbevingsgebied strijdt hij voor meer zeggenschap, beter onderhoud door vakmensen en een betere klachtafhandeling.

tekst Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

› Waar komt de naam Geugie vandaan?

'Ik ben vernoemd naar mijn grootvader van moederskant. Voor zover ik weet ben ik de enige in Nederland met die naam. In de familie gaat het verhaal dat het een oude Franse naam is, die in de zestiende, zeventiende eeuw door Drentenaren is verbasterd naar Geugie.'

› Je bent kunstenaar. Brengt dat een andere kijk op de wereld met zich mee?

'Het is eerder andersom. Op de kunstopleiding werd me vaak verweten dat ik te politiek bezig was. Bij alle projecten waar ik mee bezig was, zat een politiek engagement. Ik geloof in solidariteit, inclusiviteit, en strijd. Als socialist ben je automatisch internationaal gericht. Als je strijdt voor de arbeidsvoorwaarden van Nederlanders, dan moet je strijden voor de arbeidsvoorwaarden van arbeidsimmigranten. Als je knokt voor goede huizen in Appingedam, dan moeten we ook zorgen dat de mensen die in Wit-Rusland aan de grens bevrozen goed onderdak krijgen.'

› Hoe strijd je voor de huurders in Eemsdelta?

'In heel Nederland zijn er problemen met

huurwoningen en achterstallig onderhoud, maar in onze regio komt de aardbevingsproblematiek daar nog bovenop. Je hebt hele wijken waar huurders al tien jaar zitten te wachten op renovatie of op sloop. Die mensen gaan dan geen geld steken in onderhoud of verbouwingen. De hele buurt verloedert. Daarom hebben we tijdens een huurdersavond een manifest opgesteld: *Tegen het niet luisterende oor*. We moeten gezamenlijk een vuist maken. Niet alleen de parlementaire route bewandelen, maar ook de buitenparlementaire. Op 28 november komt er een Gronings woonprotest, wij zijn erbij.'

› Wat was jouw SP-moment?

'Op mijn eerste partijraad, bij de bespreking van de uitslagen van de Tweede Kamerverkiezingen, maakte ik een opmerking over de term 'Lieve SP'ers' die Lilian gebruikte. Ik vond dat veel te veel Mies Bouwman. Ik zie mezelf niet als een lieve SP'er. Ik vond het erg komisch maar ook wel intimiderend, zo een zoomgesprek met een heleboel mensen waar niemand je kent.' •

RODE
DENKERS

DEEL 4 - GERRIT MANNOURY

Tiny Kox, Hans van Leeuwen, Ewout Irrgang en Marianne Langkamp tijdens het congres over Heel de mens in 1999.

LATEN WE EEN PARTIJTJE DENKEN

‘Rakkers, ik nodig u uit tot een partijtje denken.’ Dat schreef Gerrit Mannoury in 1925 in de Tribune, een verre voorganger van het huidige ledenblad van de SP. Deze filosoof was lid van de communistische partij (CPN), die na de revolutie in 1917 in Rusland de Sovjet-kant koos en het dogmatische communisme omarmde. Mannoury geloofde echter niet dat één theorie de waarheid kon verkondigen en de wereld zou veranderen; de mensen moesten zélf in actie komen en zélf nadenken over hun socialisme. Iets wat wij als partij opnieuw aan het doen zijn.

Een ideologie is meer dan een mooi verhaal: onze beginselen zijn de wijze waarop wij kijken naar de mens en de wereld; de manier waarop wij politiek willen voeren en de waarden die wij daarin belangrijk vinden. Die beginselen ontwikkelen zich ook, omdat de wereld waarin wij leven verandert. Taal is altijd een sociaal proces, waarin we als mensen gezamenlijk de betekenis van woorden slijpen, aldus Mannoury. Als we die discussie over onze beginselen niet voeren wordt onze taal bot en kunnen we de wereld niet meer goed begrijpen – laat staan veranderen.

‘Want de woorden, die dragers van gedachten en wekkers van daden moeten zijn, zij leven zelf, en wie dat leven uitdooft, wie bij het woord zweert om het woord, en geweld plaatst tegenover het denken, verzet zich tegen een macht, die hoger en geweldiger zal blijken dan het schijngezag der heersers van vandaag.’ De waarschuwing van Mannoury was in die tijd aan dovemansoren gericht. De CPN hield vast aan de dogmatische koers van de Sovjet-Unie – die slecht paste bij de mensen in ons land, die veel meer behoefte hadden aan een eigen socialisme.

De vroege SP lijkt zich de woorden van Mannoury beter ter harte te hebben genomen. In onze beginselen uit 1972 – het

jaar van de oprichting van de partij – staat dat ‘alleen de praktijk’ kan uitwijzen ‘hoe het socialisme er in Nederland zal uitzien’. Afstand werd genomen van mensen die denken de theoretische waarheid in pacht te hebben. Kameraden die ‘vooruit rennen en niets anders doen dan radicale leuzen uitschreeuwen’; zij zullen ‘de zaak van de arbeiders alleen maar schaden’. In 1999 hebben we ons huidige beginselprogramma Heel de mens vastgelegd.

Ik zou u als lezers van de Tribune natuurlijk nooit ‘rakkers’ durven noemen, zoals Gerrit Mannoury dat ooit deed, maar de leden van de SP wel willen oproepen tot ‘een partijtje denken’. In 2022 – het jaar dat de SP vijftig jaar zal bestaan – gaan we onze beginselen bij de tijd brengen. Als ‘dragere van gedachten en wekkers van daden’, zoals Mannoury dat zo mooi zei. Door opnieuw na te denken over ons socialisme van vandaag en hoe we met dat eigen verhaal andere groepen en nieuwe generaties kunnen overtuigen van een andere en betere toekomst. •

tekst Ronald van Raak
foto Akke van Eck

Geachte redactie,

Alle lof voor de Tribune. Jullie blijven onverminderd
zelf: solidair en visionair.
En wij (oud-strijders Threes van Dijk en Jan Peijnenburg)
zijn de socialistische beweging trouw gebleven - vanaf de
tijd dat wij als priesterarbeiders midden in de strijd stonden
voor menselijke gelijkwaardigheid (van 1969 tot 1988).
Wie weet dat - nu de wereld op zijn kop staat - de grote
omwenteling zal plaatsvinden. Jullie blijven moedig en
hebben de tijd mee. De oude vergane wereld komt de eigen
besmetting tegen. Jullie zijn de pioniers van de nieuwe
wereld. De vijfster-tomaat zal de mens redden.
Alle goeds gewenst - hartegroet,

Jan Peijnenburg, Eindhoven

'wonen een recht, dus geen voorrecht'

Puzzelsoap

In het vorige nummer is een deel weggefallen. We kregen
toch nog goede oplossingen van onze toppuzzelaars, die
zich er wel omheen wisten te puzzelen. Maar toch. Het
onderstaande was niet volledig weergegeven en we wil-
len het niet per se moeilijker maken dan nodig. Dus, ter
aanvulling, want echte puzzelaars zullen niet rusten tot ze
het opgelost hebben:

3-4 Wat? Bestaan die dingen nog? Mooie nostalgie! (ra=u)

3-5 Niet te vergelijken met appels. (z+; p=w; r=mm)

Tribune december 2021

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk : machting (in te vullen door SP):
reden : betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen
naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend
een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze
aanschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank.
Vraag uw bank naar de voorwaarden.

**Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws-
en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:**

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

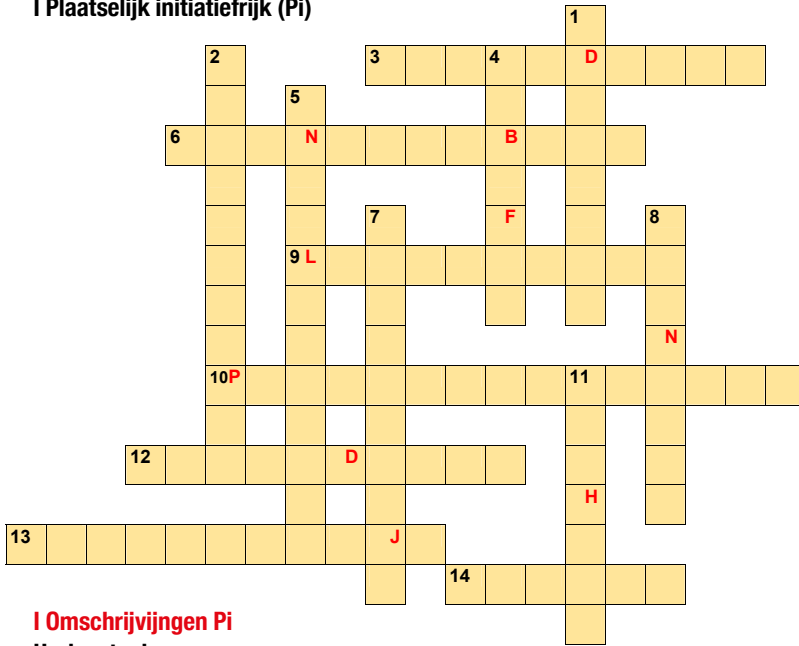
naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

DUOGRAM

Opdracht

De SP 'Duogram' Winterpuzzel bestaat uit twee delen: (I) Plaatselijk initiatiefrij (Pi) en (II) Cultuur te huur ((CtH)). In de Pi vindt u de helft van de oplossing. Zet de letters die u in de met rode letters aangegeven vakjes

I Plaatselijk initiatiefrij (Pi)

I Omschrijvingen Pi

Horizontaal

3) Deze economische samenwerkingsvorm was eind 19e eeuw van groot belang voor de emancipatie van grote bevolkingsgroepen. Bestaat nog volop. [10] - 6) Sifra en Pua werden al genoemd in bijbelboek 'Exodus'. Hun beroepsgroep werd, door mannen zonder de benodigde ervaring, in de 14e eeuw 'onbevoegd' verklaard. Dat is nu wel anders. [12] -

II Omschrijvingen CtH

A Jobs Wertheim richtte de stichting op, en de losbladige publicatie werd in 1977 opgevolgd door 'Kunstschrift' (vul alleen het eerste van de twee woorden in). - C In Vlaanderen wordt deze service geleverd door 'Kunst in Huis', in Nederland gebruiken we organisaties genoemd ... - E Techniek is erg populair voor films & games; met Virtual Reality gaan musea ook al flink aan de slag om kunst uw kamer in te zenden. - G Als de mens niet naar de collectie kan komen, komt de collectie naar de mens. - I Via commodaat kwam in 1808 'De Nachtwacht' in het Rijksmuseum Amsterdam. - K Begonnen met de verhuur van Betamax, Video 2000 & VHS, zijn we via DVD nu ook op de Blu-Rays gekomen. - M Net als reparateurs-aan-huis voor fietsen of wasmachines, zijn er ook mensen die problemen komen oplossen op je PC (of soortgelijk elektronisch apparaat). - O Opgericht door de Stichting Centrale Discotheek Rotterdam, in 1995. Deze tak is niet het Plein, maar de .nl (website).

OPLOSSING CRYPTOGRAM TRIBUNE NR 10

Horizontaal

3) Soloseks 10) In de boeien geslagen 11) Pulp 13) Wijwater 14) Lens 16) Benzinstation 17) Hoofd 18) Amateursport 20) Kransje 21) Licht 22) Golfengte 24) Gelukwensen.

Verticaal

1) Spookbewoners 2) Rond 4) Klimaatdoelen 5) Oase 6) Nieuwe Haring 7) Knie 8) Samenhangen 9) Eetstokje 12) Puzzelhulp 15) Bofkont 19) Tellen 23) IJker.

OPLOSSING BEELDSPRAAK

Woorden: bal; ei; vieren; vis; kat; fiets; tomaat; mes; ui; geld; oor; haar; tomaat; bij; voet; krant; peren.

Eindoplossing: Als je verdrinkt, is dat niet omdat je niet gered wordt, maar omdat je niet kunt zwemmen. (Wouter Bos)

van deze puzzel vindt in de overeenkomstige vakjes van de horizontale balk van het CtH. De acht vragen van het CtH leveren de overige letters van de totaaloplossing. Veel vragen gaan over plaatselijke, culturele initiatieven en diensten. De gehele oplossing is het woord van zestien letters op de horizontale balk van het diagram Cultuur te huur.

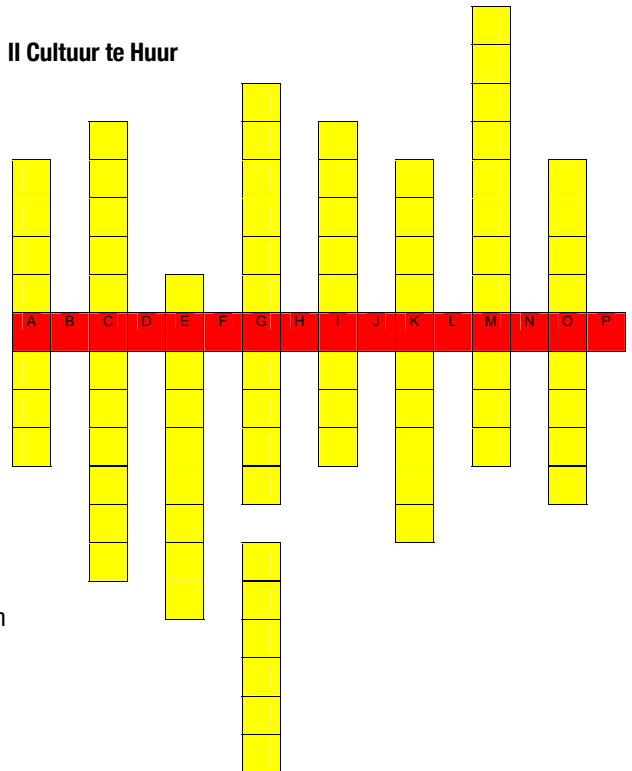
Wij wensen u een fijne tijd & veel puzzelplezier!

- 9) Vaak niet groter dan een tennisbaan, dit idee van de Indiase ingenieur Shubhendu Sharma. Stukje groen in de stad, bedoeld voor allerlei (kleine) dieren, maar ook voor kleine (en grote) mensen. [4,6]
 10) Waarom eerstehands kopen? Stap eens binnen in de moderne Recycling avant la lettre, nu steeds professioneler. [15]
 12) Al eeuwenlang reist hij of zij rond om kleine spullen te verkopen, de merse op hun rug. Jheronimus Bosch' De Verloren Zoon draagt tegenwoordig deze titel. [10]-13) "Buitenspelen zou een vak op school moeten zijn". Aldus Johan Cruijff. Naast de Cruijff Courts startte hij ook initiatieven genaamd14 [11]-14) Waarom alles verslepen over de wereld terwijl het vaak ... geproduceerd kan worden? [6]

Verticaal

- 1) Cursus koken uitproberen? Dan krijg je de smaak te pakken! [8]
 2) Kleine ondernemer op het water. Zoetelaar genoemd op de rivier, kaaidraaier in de haven. [11] - 4) Klein gebied draagt bij aan 'de eetbare stad'. Burgers planten en oogsten er zelf. [7]
 5) Hier kunt u terecht voor (veelal gratis) juridisch advies. Men werkt er om ervaring op te doen, of gewoon uit maatschappelijk besef. [12]
 7) Het proces van socialisatie, waarbij nieuwkomers en minderheden worden opgenomen in de groep, zonder dat deze hun cultuur verliezen. [10] - 8) Ook u kunt hem bijdragen. Let op, ze blijven niet drijven zoals werd geopperd in Monty Python and the Holy Grail. [8]
 11) Werden vroeger, voor plaatselijk nieuws, vaak gepubliceerd op getypte, geniete A4'tjes. Nu is het veelal een glossy magazine. [7]

II Cultuur te Huur

De winnaar van de novemberpuzzel is Els Lemmen uit Helmond.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 5 januari 2022 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

